

7 Předložky

Předložky jsou neohebná slova sloužící k vyjadřování syntaktických a významových vztahů ve větě. Spojují se s podstatnými jmény, zájmeny, méně často s přídavnými jmény, číslovkami a příslovci a tvoří s nimi předložkové pády:

Er denkt an die Familie.
Myslí na rodinu.
Sie wartet auf ihn.
Čeká na něho.
Ich war dort vor kurzem.
Byl jsem tam nedávno.
Wir wohnen zu zweit.
Bydlíme po dvou.
Ich freue mich auf heute Abend.
Těším se na dnešní večer.

Podobně jako v češtině se německé předložky podle původu dělí na vlastní a nevlastní.

Vlastní předložky mají pouze význam předložky a nelze rozpoznat jejich původ. Vlastní předložky jsou např.: auf, bei, in, zu aj. (*na, u, v, k aj.*). Při tvoření slov se vlastní předložky často objevují jako předpony:

aussteigen (*vystupovat*)
beitragen (*přispět*)
vorziehen (*dávat přednost*)
Aufstieg (*výstup*)
Inland (*tuzemsko*)

Některé vlastní předložky mají také význam příslovcí:

Das Licht ist an / aus.
Je rozsvíceno / zhasnuto.
Die Kinder sind auf.
Děti jsou vzhůru.
Die Stunde ist aus.
Je konec hodiny.
Das Fenster ist zu / auf.
Okno je zavřeno / otevřeno.

Nevlastní předložky se jako předpony nepoužívají. Jejich etymologický původ je zřejmý. Jsou to buď ustrnulé tvary plnovýznamových slov nebo předložkové pády, které se i pravopisně staly předložkami:

unweit des Dorfes
(nedaleko vesnice)
dank der Unterstützung
(díky podpoře)

infolge seiner Unvorsichtigkeit
(v důsledku jeho neopatrnosti)

aufgrund der Diagnose
(na základě diagnózy)

Postavení předložek

V češtině stojí předložka vždy před podstatným jménem, ke kterému patří (prepozice). Většina německých předložek je také v prepozici. Některé německé předložky však mohou, popř. musí stát za podstatným jménem (postpozice). Někdy je s postavením předložky spojena i změna vazby, např. u předložky entlang (*podél*):

den Fluss entlang (4. p.)
entlang dem Fluss (3. p.)
méně často entlang des Flusses (2. p.)

Vazba předložek

Předložky se pojí s určitými pády. Tomuto spojení se říká předložková vazba nebo rekce. Předložky se stejným významem mohou mít v češtině a němčině různou vazbu. Některé německé předložky se pojí pouze s jedním pádem, jiné se dvěma, výjimečně se třemi pády.

Předložky se 4. pádem:

bis, durch, für, gegen, ohne, um, wider

Předložky s 3. pádem:

ab, aus, außer, bei, dank, entgegen, gegenüber, gemäß, mit, nach, samt, seit, von, zu, zufolge

Předložky s 2. pádem:

viz 7.4

Předložky se 4. nebo 3. pádem:

an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen

Splyvání předložek s členem určitým

Předložka může v některých případech splynout s koncovkou určitého členu, pokud není přízvukový nebo nemá význam ukazovacího zájmena. Ke splynutí předložky se členem může dojít v těchto případech:

■ předložka + dem (3. p. mužského a středního rodu)

an + dem	→	am
bei + dem	→	beim
in + dem	→	im
von + dem	→	vom
zu + dem	→	zum

hovorově podobně i hinterm, unterm, vorm

■ předložka + der (3. p. ženského rodu)

zu + der → zur

■ předložka + das (4. p. středního rodu)

an + das → ans

auf + das → aufs

in + das → ins

hovorově podobně i durchs, fürs, hinters, übers, ums, unters, vors

V některých případech je splnutí předložky s určitým členem závazné:

■ v datech

vom 1. Mai

am 7. August

■ v mnoha ustálených obratech

am Anfang, am Ende

ans Herz legen

beim Alten, beim Wort nehmen

ins Blaue fahren

übers Knie brechen

zum Arzt, zur Post gehen

zur Verfügung stehen apod.

■ ve spojení se zeměpisnými názvy používanými se členem

am Rhein

ins Riesengebirge

im Böhmerwald

V následujících oddílech jsou předložky uvedeny podle vazby. Protože stejná předložka může v němčině a češtině vyjadřovat různé vztahy, uvádíme v českém překladu jen nejběžnější ekvivalenty.

7.1 Předložky se 4. pádem

bis (*do, až do*)

1 časově a místně ve spojení s podstatnými jmény:

Podstatné jméno je po předložce bis často bez členu. 4. pád je pak zřetelný jen v případě, že před podstatným jménem stojí přídavné jméno:

bis September
(*až do září*)

bis nächsten Monat
(*do příštího měsíce*)

bis kommenden Montag
(*do příštího pondělí*)

bis Freitag, den 28. Januar
(*do pátku 28. ledna*)

er fährt bis Prag
(*cestuje (až) do Prahy*)

2 časově a místně ve spojení s příslovci:

bis bald
(*brzy nashledanou*)

bis später
(*později na viděnou*)

3 před číselnými údaji:

von 8 bis 14 (Uhr)
(*od 8 do 14 hodin*)

Bis se často používá s další předložkou, která pak určuje pád následujícího slova:

bis auf den letzten Platz ausverkauft
(*až do posledního místa vyprodáno*)

Bis auf einen Mann wurden alle gerettet.
Až na jednoho muže byli všichni zachráněni.

bis zum Bahnhof
(*až k nádraží*)

durch (*skrze, prostřednictvím* nebo se většinou překládá prostým 7. pádem)

1 místně:

durch den Park
(*parkem*)

durch die Wand
(*stěnou*)

2 označení prostředku, resp. prostředníka:

Die Stelle habe ich durch meinen Freund gefunden.

To místo jsem našel prostřednictvím přítele.

durch jahrelanges Training
(*dlouholetým tréninkem*)

entlang (*podél*)

Pojí se se 4., 3. i 2. pádem. Stojí-li předložka entlang za podstatným jménem, je podstatné jméno ve 4. pádě.

řidčeji ve 3. pádě. Je-li entlang **před** podstatným jménem, je pak podstatné jméno zpravidla **ve 3. pádě**, zřídka v 2. pádě (ve spisovné němčině):

den Fluss entlang / entlang dem Fluss
(*podél řeky*)

den Zaun entlang / entlang dem Zaun /
entlang des Zaunes
(*podél plotu*)

die Straße entlang
(*ulicí*)

Entlang je možné použít i jako příslovce ve spojení typu:

am Fluss entlang
(*podél řeky*)

an der Mauer entlang
(*při / podél zdi*)

für (pro, za)

- 1 pro, v zájmu někoho / něčeho:

für die Kinder
(*pro děti*)

für Behinderte
(*pro postižené*)

für die Umwelt
(*pro životní prostředí*)

- 2 místo jiné osoby:

für alle bezahlen
(*zaplatit za všechny*)

- 3 časové údaje typu:

für zwei Tage abreisen
(*odcestovat na dva dny*)

- 4 srovnání typu:

Für sein Alter sieht er gut aus.
Na své stáří vypadá dobře.

- 5 údaje o ceně a hodnotě:

das Geld für das Haus
(*peníze za ten dům*)

ein Kilo für 15 Kronen
(*kilo za 15 korun*)

- 6 ve spojeních typu:

Tag für Tag
(*den za dnem*)

Wort für Wort
(*slovo za slovem, slovo od slova*)

gegen (proti, za, okolo ve významu přibližně)

- 1 označení směru:

gegen den Strom schwimmen
(*plout proti proudu*)

- 2 přibližné časové a číselné údaje:

gegen 23 Uhr oder gegen Mitternacht
(*kolem 23. hodiny nebo kolem půlnoci*)

gegen 1 500 Einwohner
(*kolem 1 500 obyvatel*)

- 3 odpor, odmítnutí:

Was hast du gegen ihn?
Co proti němu máš?

Ich bin gegen das Rauchen.
Jsem proti kouření.

- 4 srovnání:

Gegen seinen Vater ist er schlank.
Proti svému otci je štíhlý.

- 5 výměna (něco za něco):

Sie musste ihre Schmuckstücke gegen Lebensmittel eintauschen.

Musela své šperky vyměnit za potraviny.

ohne (bez)

ohne Geld
(*bez peněz*)

ohne Auto
(*bez auta*)

ohne Sprachkenntnisse
(*bez znalosti jazyka*)

ohne unseren Chef
(*bez našeho šéfa*)

ohne die Hilfe der Freundin
(*bez pomoci přítelkyně*)

Podstatné jméno je po předložce ohne často bez členu.

um (okolo, za, v, kolem, o)

1 místně (poloha i kruhový pohyb):

Wir sitzen um den Tisch (herum).
Sedíme kolem stolu.

Die Planeten kreisen um die Sonne (herum).
Planety krouží kolem Slunce.

Er wartet um die Ecke.
Čeká za rohem.

Das Auto biegt um die Ecke.
Auto zatáčí za roh.

2 časově:

přesný časový údaj u hodin

um acht Uhr
(v osm hodin)

nepřesný údaj

um 800 v. Chr.
(okolo r. 800 před Kristem)

um Weihnachten
(kolem Vánoc)

3 rozdíl:

um 15 Jahre jünger
(o 15 let mladší)

um 15% reduzieren
(redukovat o 15%)

um einen Kopf größer
(o hlavu větší)

4 opakování:

Tag um Tag
(den za dnem)

Schritt um Schritt
(krok za krokem)

5 označení ceny:

ein Kleid um 30 Euro kaufen
(koupit šaty za 30 euro)

6 označení ztráty:

ums Leben kommen
(přijít o život)

jmdn. um ganzes Vermögen bringen
(připravit někoho o celý majetek)

wider (proti)

Používá se poměrně zřídka, je zastaralá. Stejný význam mají předložky gegen, resp. entgegen.

Některá ustálená spojení:

Er hat wider seinen Willen zugestimmt.
Proti své vůli souhlasil.

Sie handeln wider die Gesetze.
Jednají proti zákonům.

Es geschah wider alles Erwarten.
Stalo se to proti všemu očekávání.

7.2 Předložky se 3. pádem

ab (od, z)

Používá se nejčastěji bez členu.

1 výchozí místo:

die Reise ab München buchen
(rezervovat si cestu z Mnichova / ze stanice Mníchov)

ab allen deutschen Flughäfen
(ze všech německých letišť)

2 začátek časového úseku (od teď, od budoucnosti a obecně):

ab morgen
(od zítřka)

ab kommender Woche
(od příštího týdne)

Jugendliche ab 16 Jahren
(mládež od 16 let)

Poznámky:

U data je možné použít 3. nebo 4. pádu:

ab erstem / ab ersten Januar

Místo ab se také používá spojení **von – an**:

von heute an
(ode dneška)

von dem 30. Lebensjahr an
(od 30. roku života, od třiceti let)

von Anfang an
(od začátku)

aus (z, ze)

1 označení pohybu zevnitř směrem ven (opak in, nach):

Um 17 Uhr kommt er aus dem Büro.
V 17 hodin přijde z kanceláře.

Der Zug kommt aus Wien.
Vlak přijíždí z Vídně.

Er nimmt den Brief aus der Schublade.
Bere dopis ze zásuvky.

2 místně i časově označení původu:

aus dem 17. Jahrhundert
(ze 17. století)

aus Mähren stammen
(pocházet z Moravy)

aus dem Deutschen ins Tschechische
(z němčiny do češtiny)

3 označení materiálu (podst. jm. bez členu):

aus Glas
(ze skla)

aus Gold
(ze zlata)

aus Holz
(ze dřeva)

4 označení pohnutky:

aus Eifersucht
(ze žárlivosti)

aus Erfahrung
(ze zkušenosti)

aus Mitleid
(ze soucitu)

außer (kromě, mimo)

1 uvození výjimky:

alle außer mir
(všichni kromě mne)

nichts außer Saft und Brot
(nic kromě šťávy a chleba)

2 před údajem, po němž následuje doplnění informace:

außer mir auch meine Freunde
(kromě mne i moji přátelé)

3 ustálená spojení (bez členu):

se slovesem být:

außer Atem sein
(být bez dechu)

außer Betrieb sein
(být mimo provoz)

außer Gefahr sein
(být mimo nebezpečí)

se slovesem stehen:

außer Frage / Zweifel stehen
(být mimo pochybnost)

bei (u, při)

1 místně – označení neurčité blízkosti (na rozdíl od předložky an, která označuje bezprostřední blízkost):

Chrást liegt bei Plzeň.
Chrást leží u Plzně.

Er wohnt beim Bahnhof.
Bydlí u nádraží. (ne v bezprostřední blízkosti)

Ale:

Er wohnt **am** Bahnhof.
Bydlí u nádraží. (v bezprostřední blízkosti)

2 označení pobytu:

Sie wohnt bei den Eltern.
Bydlí u rodičů.

Er ist beim Militär.
Je na vojně.

Er arbeitet bei einer Baufirma.
Pracuje u jedné stavební firmy.

3 ve spojení s podstatným jménem označujícím děj nebo činnost:

beim Essen
(při jídle)

beim Rasieren
(při holení)

bei der Arbeit
(při práci)

4 ve spojeních typu:

bei aller Vorsicht
(při vší opatrnosti)

bei seinem Temperament
(při jeho temperamentu)

bei deiner Sorgfalt
(při tvé pečlivosti)

5 ustálená spojení (často bez členu):

bei schönem Wetter
(za krásného počasí)

bei Nacht und Nebel
(v tajnosti)

beim Wort nehmen
(vzít za slovo)

beim Namen rufen
(volat jménem)

dank (*díky* ve spojení s pozitivním jevem)

V jednotném čísle stojí s 3. nebo s 2. pádem:

dank seinem großen Fleiß / seines großen Fleißes
(díky jeho velké práci)

dank einem Zufall / eines Zufalls
(díky náhodě)

V množném čísle častěji s 2. pádem:

dank seiner Erfahrungen
(díky jeho zkušenostem)

dank der Fortschritte auf diesem Gebiet
(díky pokrokům v této oblasti)

entgegen (*proti, vstříc*)

Může stát před podstatným jménem i za ním

1 protiklad, připustka:

den Vorstellungen der Eltern entgegen
(proti očekávání rodičů)

entgegen meinem Wunsch
(proti mému přání)

2 směr:

der Sonne entgegen
(vstříc slunci)

entsprechend (*podle, v souladu s*)

Může stát i za podstatným jménem:

entsprechend seinem Vorschlag / seinem Vorschlag
entsprechend
podle jeho návrhu / v souladu s jeho návrhem

gegenüber (*naproti, vůči*)

Může stát před podstatným jménem i za ním, stojí za osobním zájmemem.

1 místně:

gegenüber dem Bahnhof / dem Bahnhof gegenüber
(naproti nádraží)

2 ve vztahu k osobám (a k jejich projevům a přáním) a ve vztahu k věcem:

Behinderten gegenüber
(vůči (tělesně nebo duševně) postiženým)

den Bitten der Kinder gegenüber
(vůči prosbám dětí)

Mir gegenüber ist er höflich.
Vůči mně je zdvořilý.

gemäß (podle, v souladu s)

Může stát před podstatným jménem i za ním, objevuje se hlavně v úředním stylu.

gemäß den Vorschlägen / den Vorschlägen gemäß
(podle návrhů)

mit (s, se)

Často se překládá prostým 7. pádem.

1 spojení s někým nebo s něčím, doprovázející okolnost:

mit dem Kind / mit dem Hund spazieren gehen
(jít s dítětem / se psem na procházku)

ein Mädchen mit blonden Haaren
(dívka s blond vlasy)

ein Zimmer mit Bad
(pokoj s koupelnou)

2 prostředek nebo nástroj:

mit Gas heizen
(topit plynem)

mit dem Zug fahren
(jet vlakem)

mit dem Filzstift schreiben
(psát fixem)

3 časové údaje typu:

Mit 18 Jahren machte sie das Abitur.
V 18 letech maturovala.

4 pevná spojení:

mit Absicht
(úmyslně)

mit Vergnügen
(s radostí)

mit hoher Geschwindigkeit
(velkou rychlostí)

nach (po, podle, do)

1 označení směru na otázku kam?

před zeměpisnými názvy používanými bez členu:

nach Paris
(do Paříže)

nach Frankreich
(do Francie)

nach Italien
(do Itálie)

Ale:

in die Türkei
(do Turecka)

před označením světové strany:

nach Osten
(na východ)

nach Westen
(na západ)

před příslovci:

nach rechts
(doprava)

nach hinten
(dozadu)

v ustáleném spojení:

nach Hause
(domů)

2 časové údaje:

nach Ostern
(po Velikonocích)

nach der Party
(po večírku)

nach einer Woche
(po týdnu / po uplynutí týdne)

3 podle, ve shodě (odpovídá entsprechend):

Může stát před podstatným jménem i za ním.

nach dem Programm
(podle programu)

nach meiner Meinung / meiner Meinung nach
(podle mého mínění)

nach Noten
(podle not)

4 pořadí:

nach dir
(po tobě)

samt (spolu s)

das Haus samt allem Inventar
(dům spolu s celým zařízením)

seit (*od, už* – začátek děje v minulosti)

seit der Geburt des Sohnes

(*od narození syna*)

seit einem Monat

(*už měsíc*)

seit einer halben Stunde

(*už půl hodiny*)

Z příkladů je zřejmé, že *seit* se v němčině může spojovat i s výrazem označujícím časovou délku.

von (*od, z, ze, o*)

1 místně:

der Zug von Frankfurt

(*vlak z / od Frankfurtu*)

vom Bahnhof nach Hause

(*z nádraží domů*)

vom Dach

(*ze střechy*)

2 časově:

Ihr Brief vom 13. 12.

(*Váš dopis z 13. 12.*)

von Anfang an

(*od začátku*)

3 označení původce, dárce:

ein Geschenk von meinen Eltern

(*dárek od mých rodičů*)

ein Roman von Simmel

(*román od Simmela*)

4 místo 2. pádu a na místě českých přivlastňovacích přídavných jmen:

die Herstellung von Papier

(*výroba papíru*)

im Alter von 17 Jahren

(*ve věku 17 let*)

die Musik von Brahms

(*Brahmsova hudba*)

die Eltern von Katja

(*Katjini rodiče*)

5 část celku:

jemand von euch

(*někdo z vás*)

niemand von unserer Klasse

(*nikdo z naší třídy*)

6 přívlastek:

eine Frage von Wichtigkeit

(*důležitá otázka*)

die Zeitung von gestern

(*včerejší noviny*)

zu (*k, ke, na*)

1 udání směru k cíli:

Ich gehe zum Bahnhof / zum Hotel / zum Arzt.

(*Jdu k nádraží / k hotelu / k lékaři.*)

Kommen Sie zu uns.

(*Pojďte k nám.*)

Er stürzte zu Boden.

(*Spadl na zem.*)

V některých spojeních se předložka *zu* prosazuje místo předložek *auf* a *in*:

zum Kongress

(*na kongres*)

zum Finanzamt

(*na finanční úřad*)

zur Post

(*na poštu*)

zur Arbeit

(*do práce*)

2 časové údaje:

zu Ostern

(*o Velikonocích*)

zu Weihnachten

(*o Vánocích*)

zu Anfang des Jahres

(*na začátku roku*)

zu dieser Zeit

(*v této době*)

3 označení cíle, úmyslu, účelu:

zu Hilfe kommen

(*přijít na pomoc*)

zum Beweis

(*na důkaz*)

zum Andenken

(*na památku*)

zum besseren Verständnis
(*pro lepší porozumění*)
zum Geburtstag einladen
(*pozvat na narozeniny*)
zu Weihnachten schenken
(*darovat k Vánocům*)
die Arbeiten zur Optimierung des Konzeptes
(*práce na optimalizaci koncepce*)

4 číselné údaje:

eins zu vier (1 : 4)
(*jedna ku čtyřem*)
zum dritten Mal
(*po třetí*)
ein Stück zu vier Euro
(*kus po čtyřech euro*)
zu Dutzenden
(*po tuctech*)
fünf Briefmarken zu acht Kronen
(*pět osmikorunových známek*)
ein Fass zu 50 Liter
(*sud na 50 litrů*)
zu zweit wohnen
(*bydlet po dvou*)

5 vyjádření vztahu:

zu diesem Thema
(*k tomuto tématu*)
freundlich zu allen sein
(*být ke všem milý*)
zu uns gehören
(*patřit k nám*)
zu diesem Kleid passen
(*hodit se k těmto šatům*)

6 pevná spojení:

bez členu:

zu Hause sein
(*být doma*)
zu Besuch kommen
(*přijít na návštěvu*)
zu Gast sein
(*být hostem*)

zu Fuß gehen
(*jít pěšky*)
zu Mittag / zu Abend essen
(*obědvat / večeřet*)
zu Bett gehen / liegen
(*jít do postele / ležet v posteli*)
zu Boden fallen
(*padnout na zem*)
zu Hilfe kommen
(*přijít na pomoc*)
zu Gott beten
(*modlit se k Bohu*)
zu Tisch kommen
(*jít ke stolu*)
zu Ende sein / kommen
(*být u konce / skončit*)
zu Ansehen / Ruhm / Ehre kommen
(*dojít uznání / slávy / cti*)

s členem:

zur Rechten / Linken eines anderen stehen / sitzen
(*stát / sedět po něčí pravici / levici*)
etwas zum Frühstück essen
(*jíst něco k snídani*)
Zucker zum Tee nehmen
(*dát si cukr do čaje*)
zum Essen gibt es / gab es ...
(*k jídlu je / bylo ...*)

zufolge (*podle, ve shodě, např. s výpovědí*)
der Diagnose des Arztes zufolge
(*podle diagnózy lékaře*)
dem Gerücht zufolge
(*povídá se / koluje pověst, že ...*)

Cvičení k 7.1 a 7.2

Cvičení 226

Doplňte správný tvar členu, popř. zájmena v závorce a přeložte. Kde je to možné nebo nutné, použijte staženého tvaru předložky se členem:

a)

1. bis Sonntag, _____ (der) 25. März
2. _____ (der) Fluss entlang
3. durch _____ (ein) Freund
4. durch _____ (die) Innenstadt
5. durch _____ (das) Fenster
6. für _____ (eine) Woche
7. für _____ (ein) Kollegen
8. gegen _____ (sein) Willen
9. gegen _____ (ich)
10. gegen _____ (die) Idee
11. ohne _____ (unser) Chef
12. ohne _____ (ihr)
13. um _____ (unser) Garten
14. um _____ (die) Ecke
15. um _____ fünf Uhr
16. um _____ (ein) Kopf größer als ich

b)

1. aus _____ (das) Arbeitszimmer
2. aus _____ (eine) Schublade
3. aus _____ (das) Jahr 1989
4. außer _____ (du)
5. außer _____ (das) Ticken der Uhr
6. außer _____ (ein) Mitarbeiter
7. bei _____ (seine) Eltern
8. bei _____ (der) Empfangschef
9. bei _____ (das) Essen
10. bei _____ (eine) Firma
11. bei _____ (er)
12. bei _____ (diese) Hitze
13. gegenüber _____ (das) Theater
14. gegenüber _____ (die) Tankstelle
15. gegenüber _____ (alle) Reformen
16. gegenüber _____ (wir)
17. gemäß _____ (die) Vorschriften
18. mit _____ (unser) Wagen
19. mit _____ (ihr)
20. nach _____ (seine) Rückkehr
21. eins nach _____ (das andere)
22. nach _____ (meine) Ansicht
23. nach _____ (die) neueste Mode
24. seit _____ (eine) Stunde

25. seit _____ (das) Kriegsende
26. von _____ (mein) Chef
27. von _____ (der) Baum
28. von _____ (der) 21. Dezember
29. einer von _____ (Sie)
30. müde von _____ (die) Arbeit
31. zu _____ (der) Bahnhof
32. zu _____ (eine) Kollegin
33. zu _____ (das) Studium
34. zu _____ (unsere) Zufriedenheit
35. eine Einladung zu _____ (der) Kongress
36. Gasthaus Zu _____ (die) drei Eichen

Cvičení 227

Doplňte podle smyslu předložky, resp. stažený tvar předložky se členem:

ab, aus, nach, von, zu, zufolge

1. _____ diesem Thema habe ich nichts zu sagen.
2. Dem Gerücht _____ soll er bald heiraten.
3. Sie liest gern Krimis _____ Agatha Christie.
4. _____ kommender Woche haben wir ein neues Fernsehprogramm.
5. Er nahm das Geld _____ der Schublade seines Arbeitstisches.
6. _____ Glück wurden die Schäden _____ der Versicherung bezahlt.
7. _____ dem offiziellen Programm wird ein Imbiss gereicht.

Cvičení 228

Doplňte obdobně jako ve cvičení 227:

außer, bei, dank, gemäß, mit, seit, zu

1. Die Tat wurde _____ einem Zufall entdeckt.
2. Der Kriegsverbrecher wird _____ dem Kriegsende gesucht.
3. _____ ihm hatte sie keinen anderen Freund.
4. Der Preis beträgt 80 Euro _____ Bedienung.
5. Sie möchte _____ Film arbeiten.
6. Das Gesetz wurde den Vorschlägen der Kommission _____ geändert.
7. Wann ist die Besprechung _____ Ende?

Cvičení 229

Přeložte výrazy v závorce pomocí předložky zu:

1. Wir waren das ganze Wochenende (doma).
2. Wir hatten aber keine Langeweile, wir hatten Freunde (na narozeniny) unseres Peter eingeladen.
3. Wir sind immer froh, wenn jemand bei uns (hostem) ist.
4. Unsere Freunde kommen oft (na návštěvu), auch (o Vánocích a Velikonocích).
5. Diesmal kamen sie ziemlich spät, sie gingen (pěšky).
6. Sie brachten Peter (k narozeninám) ein tolles Buch.
7. Meine Mutti hatte schon alles fertig und rief: „(Ke stolu), bitte! Wir essen gleich (oběd).“
8. Ich saß (po levici) des Geburtstagskindes.
9. (K jídlu) gab es Peters Lieblingsgerichte.
10. Dann unterhielten wir uns super. Wir tanzten auch, (k tanci) spielte unser Onkel Akkordeon.
11. Die Party war schnell (u konce) und wir alle mussten (do postele) gehen.

Cvičení 230

Spojení v závorkách přeložte pomocí předložek an, für, mit, um, von:

1. Wir haben Ihren Brief (z 3. 12.) bekommen.
2. (Od začátku) rechnen wir (se spoluprací s Vaší firmou).
3. Wir erwarten Sie also (v pondělí), 7. 1. 2002.
4. Der Zug (od Frankfurtu) kommt (v 10.30) in Pilsen an.
5. Wir holen Sie (naším vozem) am Bahnhof ab.
6. Wir haben (pro Vás) zwei Einzelzimmer (s koupelnou) reserviert.
7. Wir freuen uns auf unser Treffen.

(S přátelskými pozdravy)

Cvičení 231

Doplňte vhodnou předložku a přeložte:

bis, durch, gegen, ohne, um

1. Die Ware wird _____ einen Scheck ausgegeben.
2. Wir brauchen Ihre Nachricht spätestens _____ nächsten Montag.
3. Wir haben die Reklamation _____ Verlost erledigt.

4. Den Auftrag haben wir _____ einen Geschäftsfreund bekommen.
5. Die Preise werden _____ 18% gesenkt.
6. In den Preisen ist die Versicherung _____ alle Risiken einkalkuliert.
7. In dem Land sind wir _____ die Firma Frau vertreten.

Cvičení 232

Doplňte do úsloví koncovky a přiřadte k nim správné vysvětlení významu:

- a. etwas aus d _____ Ärmel schütteln
- b. mit ein _____ blau _____ Auge davonkommen
- c. etwas durch d _____ Blume sagen
- d. jemanden um d _____ Finger wickeln
- e. etwas geht von d _____ Hand
- f. es ist für d _____ Katze
- g. den Mantel nach d _____ Wind hängen
- h. die Rechnung ohne d _____ Wirt machen
- i. sich aus d _____ Staub machen
- j. das geht mir gegen d _____ Strich
- k. jemandem einen Strich durch d _____ Rechnung machen

1. sich um des eigenen Vorteils willen allen Umständen anpassen
2. weglaufen, fliehen
3. etwas ist vergebens
4. einen wichtigen Umstand nicht berücksichtigen
5. das ist mir zuwider
6. etwas nicht offen aussprechen, nur andeuten
7. in einer gefährlichen Situation nur einen geringen Schaden erleiden
8. etwas schnell und mühelos tun
9. jemanden sehr leicht lenken können
10. jemandes Pläne durchkreuzen
11. etwas geht schnell und mühelos

Cvičení 233

Přeložte:

1. proti jeho vůli
2. všichni kromě mne
3. květiny pro hostitelku
4. mimo provoz
5. u jejích rodičů
6. o 3 roky starší
7. od listopadu 1989

8. díky jeho zkušenostem
9. očkování proti neštovicím
10. bez našich partnerů
11. podél řeky
12. brodit se vodou
13. od příštího měsíce
14. do příštího roku
15. odcestovat na několik týdnů
16. skandál kolem krevních preparátů
17. podle článku I ústavy
18. ze 16. století
19. proti všemu rozumu
20. vstříc prázdninám
21. do Austrálie
22. v souladu s jeho návrhem
23. podle mého mínění
24. naproti naší fakultě

Cvičení 234

Přeložte pomocí předložky **zu** se členem určitým. Kde je to možné, použijte staženého tvaru předložky se členem:

1. na knižní veletrh
2. k příteli
3. na kurz němčiny
4. na poštovní úřad
5. k vlaku
6. na výstavu hub
7. k tetě Markétě
8. ke kadeřníkovi
9. na pracovní úřad
10. na vojnu
11. k zastávce tramvaje

7.3 Předložky se 3. a 4. pádem

Tvar výrazu po těchto předložkách se řídí otázkou. Na otázku **kam?** se používá 4. pád, na otázku **kde?** se používá 3. pád.

an (*na (svislé ploše), u, při, vedle* ve významu těsně vedle, k)

1 místně:

se 4. p. na otázku kam?

Ich hänge den Kalender an die Wand.

Pověsím kalendář na stěnu.

Ich stelle den Tisch an die Wand.

Postavím stůl ke stěně.

Wir fahren an die Nordsee.

Jedeme k Severnímu moři.

s 3. p. na otázku kde?

Wir sitzen immer an diesem Tisch.

Sedíme vždycky u tohoto stolu.

Prag liegt an der Moldau.

Praha leží na Vltavě.

Er studiert an der Karlsuniversität.

Studuje na Karlově univerzitě.

Sie hat eine Verletzung am Knie.

Má zranění na koleně.

2 časově:

s 3. p. u označení dnů, denních dob, data:

am Freitag

am Abend

am 26. August

am Vormittag

am Wochenende

3 číselné údaje se 4. pádem:

Es waren an (die) 80 Gäste anwesend.

Bylo přítomno na 80 hostů.

4 pevná spojení:

Sie wohnen Tür an Tür.

Bydlí vedle sebe.

Sie standen Kopf an Kopf.

Stáli hlava na hlavě.

An deiner Stelle würde ich es genauso lösen.
Na tvém místě bych to řešil stejně.

Poznámka:

Místně se an s 3. i 4. pádem používá u názvů vodních ploch ve významu u nebo k:

an der Elbe
(na Labi)
an den Bodensee
(k Bodamskému jezeru)
am Main
(na Mohanu)
ans Schwarze Meer
(k Černému moři)

U částí těla ve významu na:

eine Verletzung am Knie
(zranění na koleně)
eine Narbe am Rücken
(jizva na zádech)

Pokud je to možné, používá se staženého tvaru předložky a členu určitého.

auf (na)

1 místně:

se 4. pádem na otázku kam?

Ich stelle die Vase auf den Schrank.
Postavím tu vázu na skříň.

Er steigt auf den Gipfel.
Stoupá na vrchol.
Sie klettert auf den Baum.
Leze na strom.

Na otázku kam? ve spojení s označeními institucí a akcí se vedle předložky auf často používá předložky zu (viz 7.2):

auf die Post / zur Post
(na poštu)
auf den Bahnhof / zum Bahnhof
(na nádraží)

auf die Konferenz / zur Konferenz
(na konferenci)

s 3. p. na otázku kde?

auf dem Schrank
(na skříni)
auf dem Gipfel
(na vrcholu)
auf dem Baum
(na stromě)
auf der Post
(na poště)
auf der Konferenz
(na konferenci)
auf dem Bahnhof
(na nádraží)

2 časově s 4. p.:

auf die letzte Minute verschieben
(odsunout na poslední minutu)
auf längere Zeit mit etw. beschäftigt sein
(být něčím zaměstnán na delší dobu)

3 pevná spojení:

se 4. p.:

auf Urlaub fahren
(jet na dovolenou)
Auf einen Lehrer kommen acht Lehrerinnen.
Na jednoho učitele připadá osm učitelek.
einen Blick auf jemanden werfen
(vrhnout na někoho pohled)
Sie ziehen aufs Land.
Stěhují se na venkov.

s 3. p.:

auf dem Lande
(na venkově)
auf der Reise
(na cestě)
auf der Fahrt
(při jízdě)
auf Deutsch sagen
(říci německy)

hinter (za)

1 místně:

se 4. p. na otázku kam?

das Fahrrad hinter das Haus stellen
(postavit kolo za dům)

sich etwas hinter die Ohren schreiben
(zapsat si něco za uši)

s 3. p. na otázku kde?

Ich stehe hinter dir.
Stojím za tebou.

Es ist hinter dem Bett.
Je to za postelí.

Ein paar Kilometer hinter der Grenze machen
wir eine Pause.
Pár kilometrů za hranicí uděláme přestávku.

2 pevná spojení:

jemanden hinters Licht führen
(někoho oklamat)

hinterm Mond sein
(nebýt informován)

in (v, do)

1 místně:

se 4. p. na otázku kam?

ins Zimmer
(do pokoje)

in den Briefkasten
(do schránky)

in eine Gaststätte
(do nějaké restaurace)

in unser Hotel
(do našeho hotelu)

sich in den Finger schneiden
(říznout se do prstu)

s 3. p. na otázku kde?

im Zimmer
(v pokoji)

in einem Park
(v jednom parku)

in unserer Stadt
(v našem městě)

in Bremen
(v Brémách)

in der Schweiz
(ve Švýcarsku)

Poznámka:

u zeměpisných názvů se užívá staženého tvaru předložky a členu:

im Sudan
ins Riesengebirge
im Harz

2 časově:

s 3. p. na otázku kdy?, např. u označení měsíců, ročních období, let, století:

im Mai
(v květnu)

im Herbst
(na podzim)

im Jahr 1991
(v roce 1991)

im 17. Jahrhundert
(v 17. století)

in der Nacht
(v noci)

! ale

am Tag
(ve dne)

s 3. p. na otázku za jak dlouho?

in drei Tagen
(za tři dny)

in einem halben Jahr
(za půl roku)

in fünf Minuten Schluss machen / einen
Kilometer laufen

(za pět minut končit / uběhnout jeden kilometr)

3 spojení typu:

in diesem Roman
(v tomto románu)

in seinem Film
(v jeho filmu)

in meiner Rede
(v mé řeči)

er in seiner Verzweiflung
(*on ve svém zoufalství*)

in diesem Zustand
(*v tomto stavu*)

in Ordnung sein
(*být v pořádku*)

in Ohnmacht fallen
(*padnout do mdlob*)

in Kraft treten
(*vstoupit v platnost*)

in Gefahr sein
(*být v nebezpečí*)

im Allgemeinen
(*obvykle, zpravidla*)

in Wirklichkeit
(*ve skutečnosti*)

neben (vedle)

1 místně:

se 4. p. na otázku kam?

Wir stellen die Stehlampe neben die Couch.
Postavíme lampu vedle gauče.

Er hat sich neben mich gesetzt.
Posadil se vedle mě.

s 3. p. na otázku kde?

die Lampe neben der Couch
(*lampa vedle gauče*)

neben mir
(*vedle mě*)

neben unserem Garten
(*vedle naší zahrady*)

2 ve významu kromě, mimo:

Neben dem Haushalt hat sie auch andere Verpflichtungen.
Vedle domácnosti má i jiné povinnosti.

über (nad, přes)

1 místně:

se 4. p. na otázku kam?

Wir hängen das Bild über das Sofa.
Pověšíme obraz nad pohovku.

Er läuft über die Straße.
Běží přes ulici.

Er sprang über den Zaun.
Skočil přes plot.

Sie fährt über Wien
nach Salzburg.
*Jede přes Vídeň
do Salcburku.*

s 3. p. na otázku kde?

über dem Sofa
(*nad pohovkou*)

über dem Feuer
(*nad ohněm*)

Das Kleid hängt über dem Stuhl.
Šaty visí přes židli.

2 časově (pojí se se 4. pádem):

Übers Jahr sehen wir uns wieder.
Za rok / napřesrok se zase uvidíme.

den ganzen Tag über
(*po celý den*)

über Nacht / über das Wochenende bleiben
(*zůstat přes noc / přes víkend*)

3 překročení nějaké hranice nebo míry (pojí se se 4. p. nebo 3. pádem):

die Patienten über 50 Jahre
(*pacienti nad / starší 50 let*)

über meine Kräfte
(*nad mé síly*)

5 °C über Null
(*5°C nad nulou*)

über dem Durchschnitt
(*nad průměrem*)

4 udání tématu (pojí se se 4. pádem):

ein Artikel über die Ozonlöcher
(*článek o ozonových dírách*)

eine Diskussion über unser Thema
(*diskuse o našem tématu*)

5 pevná spojení:

über alle Erwartungen
(*nad všechna očekáváníí*)
über alle Berge sein
(*být za horama*)
Fehler über Fehler
(*chyba na chybě*)

unter (*pod, mezi více než dvěma*)

1 místně:

se 4. p. na otázku kam?

Sie legte ihm ein Kissen unter den Kopf.
Dala mu polštář pod hlavu.
Er legte die Hausschuhe unter das Bett.
Dal boty pod postel.
Er kroch unter die Decke.
Vklouzl pod deku.

s 3. p. na otázku kde?

unter dem Bett
(*pod postelí*)
unter einem Baum
(*pod jedním stromem*)
unter dem Kopf
(*pod hlavou*)
unter dem Schirm
(*pod deštníkem*)

2 číselné údaje:

15° C unter Null
(*15° C pod nulou*)
die Kinder unter 12 Jahre(n)
(*děti pod / mladší 12 let*)

3 mezi více než dvěma (3. nebo 4. pád):

unter vier Augen
(*mezi čtyřma očima*)
unter den Zuschauern
(*mezi diváky*)
unter die Zuschauer gehen
(*jít mezi diváky*)
unter unseren Experten
(*mezi našimi experty*)
unter anderem
(*mezi jiným*)

4 okolnost:

unter diesen Bedingungen
(*za těchto podmínek*)
unter Alkoholeinfluss
(*pod vlivem alkoholu*)

5 pod normou:

unter dem Durchschnitt
(*pod průměrem*)
unter dem Preis verkaufen
(*prodat pod cenou*)

vor (*před*)

1 místně:

se 4. p. na otázku kam?

vor das Gartentor
(*před vrata zahrady*)
vor die Tür
(*před dveře*)
vor das Haus
(*před dům*)

s 3. p. na otázku kde?

vor dem Haus
(*před domem*)
vor dem Hotel
(*před hotelem*)
vor dir
(*před tebou*)
auf der Autobahn vor Salzburg
(*na dálnici před Salcburkem*)

2 časově:

vor fünf Minuten
(*před pěti minutami*)
zehn vor sechs
(*za deset minut šest*)
vor der Vorstellung
(*před představením*)

3 příčina stavů:

vor Angst und Schrecken erstarren
(*zuhnout strachem a leknutím / ze strachu a lek-
nutí*)

vor Hunger
(z hladu / hladem)
vor Freude
(z radosti / radostí)

4 pevná spojení:

Das Schiff liegt vor Anker.
Lod' kotví.
Er steht vor Gericht.
Stojí před soudem.
vor allem, vor allen Dingen
(především)

zwischen (mezi)

1 místně (mezi dvěma objekty nebo jevy):

se 4. p. na otázku kam?

Er stellte das Auto zwischen zwei Straßenbäume.
Postavil auto mezi dva stromy u silnice.
Er setzte sich zwischen seine Frau und seine Tochter.
Sedl si mezi svou ženu a svou dceru.

s 3. p. na otázku kde?

Er steht auf dem Foto zwischen seinem Vater und seinem Bruder.
Stojí na fotografii mezi svým otcem a bratrem.
Er hält eine Zigarette zwischen den Fingern.
Drží cigaretu mezi prsty.

2 časové a číselné údaje (3. pád):

zwischen sieben und acht Uhr
(mezi sedmou a osmou hodinou)
zwischen Weihnachten und Neujahr
(mezi Vánocemi a Novým rokem)
Patienten zwischen 40 und 60 Jahren
(pacienti ve věku od 40 do 60 let)

3 vztah:

die Beziehung zwischen den Eltern
(vztah mezi rodiči)
Es ist aus zwischen ihnen.
Mezi nimi je konec.
das Verhältnis zwischen Theorie und Praxis
(vztah teorie a praxe)

Cvičení k 7.3

Cvičení 235

Doplňte vhodné předložky, kde je nutné, člen, popř. stažený tvar předložky a členu určitého, a přeložte:

a) Wo wohnen Sie?

- _____ Ausland
- _____ Pilsen
- _____ Lande
- _____ 1. Stock
- _____ Bahnhof
- _____ Goethestraße
- _____ Stadtrand
- _____ Stadtzentrum
- _____ Kleinstadt

b) Wo liegt die Stadt?

- _____ Elbe
- _____ Adria
- _____ Bodensee
- _____ Bayern
- _____ Sizilien
- _____ Schwarzen Meer
- _____ Ukraine
- _____ USA
- _____ Sudan

c) Wohin reisen Sie?

- _____ Ausland
- _____ Köln
- _____ Ostsee
- _____ Gebirge
- _____ Insel Helgoland
- _____ Tschechische Republik
- _____ Blaue

Cvičení 236

Tvořte věty podle vzoru:

stellen / Sessel / Wand

→ Stellen Sie den Sessel an die Wand!

Der Sessel steht doch an der Wand.

- legen / Brief / Tisch
- stellen / Auto / Garage
- hängen / Poster / Wand
- hängen / Wandleuchte / Bett
- stellen / Fahrrad / Keller
- stellen / Stehlampe / Couch und Bücherschrank
- legen / Tasche / mein Auto

Cvičení 237

Kde je třeba, doplňte člen nebo stažený tvar předložky se členem:

Wohin fahren sie in den Ferien? Nach, in, an oder auf?

1. Er reist: _____ Italien, _____ Schweiz, _____ Alpen, _____ Bodensee.
2. Sie fährt: _____ Ausland, zunächst _____ Deutschland, dann _____ Belgien, _____ Niederlande, _____ Nordsee und dann _____ England.
3. Wir fahren: _____ Land, dort werden wir Ausflüge _____ Gebirge machen.

Cvičení 238

Výrazy v závorce použijte v odpovědích ve správném tvaru s vhodnou předložkou:

Wo arbeitet er?

1. Er arbeitet (ein Büro, ein Supermarkt, diese Bücherei, die Post, das Ausland, sein Garten, die Kinderklinik, eine Buchhandlung, die Universität).

Wohin geht sie?

2. Sie geht (das Kino, eine Diskothek, das Arbeitsamt, ein Nachtclub, der Supermarkt, ihr Zimmer, der Balkon, der Aussichtsturm, die Post, der Deutschkurs).

Wo wartet er?

3. Er wartet (ein Café, ein Park, die Weinstube, eine Bar, sein Tisch, sein Büro, der Bahnhof, die Straßenbahnhaltestelle).

Cvičení 239

V následujících úslovích doplňte koncovky a uveďte český ekvivalent:

1. vor d _____ eigen _____ Tür kehren
2. unter d _____ Tisch fallen
3. tief in d _____ Tasche greifen müssen
4. in d _____ Tinte sitzen
5. jemandem auf d _____ Spur sein
6. auf d _____ Ohren sitzen
7. den Nagel auf d _____ Kopf treffen
8. etwas an d _____ Nagel hängen
9. die Beine unter d _____ Arme nehmen

Cvičení 240

Doplňte předložky, popř. vhodný člen ve správném tvaru:

Unser Büro

1. _____ unserem Büro gibt es Arbeitstische _____ drei Personen.
2. _____ jedem Tisch steht ein Drehstuhl.
3. _____ meinem Tisch ist ein Computer, gleich _____ dem Computer steht ein Drucker.
4. _____ allen Tischen liegen Notizblocks, Taschenrechner usw. und _____ jedem Tisch steht ein Papierkorb.
5. _____ Wand steht ein Aktenschrank und _____ Aktenschrank und _____ Tür steht ein Kopiergerät.
6. _____ Wänden hängen natürlich eine Uhr, Wandkalender, Computergraphiken usw.
7. Aber warten Sie mal einen Augenblick bitte, mir ist eine Büroklammer _____ Tisch gefallen.
8. Die ist _____ ganzen Technik auch wichtig.

Cvičení 241

Tvořte otázky a odpovědi podle vzoru:

Wein / Kühlschrank

→ Hast du den Wein in den Kühlschrank gestellt?
Ja, der Wein steht im Kühlschrank.

1. Wecker / Nachttisch
2. Mantel / Garderobwand
3. Fotos / Schublade
4. Seife / Waschbecken
5. Staubsauger / Abstellkammer
6. Kissen / Bett
7. Unterlagen / mein Büro
8. Deckenlampe / Tisch
9. Kuchen / Backofen
10. Leiter / Baum

Cvičení 242

an / am nebo in / im?

a)

1. _____ vorigen Jahr
2. _____ drei Tagen
3. _____ 21. März
4. _____ der Nacht
5. _____ ersten Tag des Jahres
6. _____ Jahr 1968
7. _____ Frühling
8. _____ Donnerstag
9. _____ nächsten Tag
10. _____ 20. Jahrhundert
11. _____ Werktagen
12. _____ Mai
13. _____ den letzten Jahren

b)

1. _____ die BRD
2. _____ Böhmerwald
3. Köln _____ Rhein
4. _____ den Lippener Stausee
5. _____ den Alpen
6. _____ Atlantischen Ozean
7. _____ Bodensee
8. _____ der Ostsee
9. _____ Erzgebirge

Cvičení 243

Výrazy v závorce přeložte do němčiny:

wohin? / wo?

1. Peter geht (na poštu, ke své přítelkyni, do sklepa, do kostela, na věž, do garáže, na hřbitov, na přednášku, k lékaři, na vojnu, na večírek).
2. Peter ist (na poště, u své přítelkyně, ...).
3. Karin reist (na veletrh do Hannoveru, k přátelům do Švýcarska, k tetě na venkov, do Alp, ke Středozevnímu moři, do Kanady a do USA, na kongres do Nizozemí).
4. Karin ist (na veletrhu v Hannoveru, u přátel ve Švýcarsku, ...).

Cvičení 244

Doplňte vhodnou předložku, je-li potřeba člen, popř. stažený tvar předložky se členem:

a)

1. Herr Wagner arbeitet _____ Siemens.
2. Er fliegt nächsten Montag _____ Frankfurt.
3. Die Stadt liegt _____ Main.
4. Es gibt noch Frankfurt _____ Oder, _____ Ex-DDR.
5. Am Montagmorgen fährt er _____ Taxi _____ Flughafen.

b)

1. Herr Varga will _____ Deutschland ein Praktikum machen.
2. _____ ein Praktikum _____ Ausland braucht man eine Arbeitserlaubnis.
3. Herr Varga muss _____ Arbeitsamt.
4. Er möchte _____ Anfang Juni _____ Firma Cimex arbeiten.

c)

1. Wir richten mein Büro neu ein.
2. Mein neues Büro liegt _____ linken Seite des Gebäudes _____ dritten Stock.
3. _____ Fenster kommt ein Schreibtisch.
4. Den Aktenschrank stellen wir _____ rechte Wand.
5. _____ Aktenschrank und _____ Tür kommt ein Rollcontainer.
6. Das geht nicht. _____ Schrank und _____ Tür soll ein Kopierer stehen.

7.4 Předložky s 2. pádem

■ **abseits** (*vedle, stranou, dál od*)

Das Haus steht abseits der Landstraße.
Dům stojí stranou od silnice.

■ **angesichts** (*při pohledu na, vzhledem k*)

angesichts des Todes
(při pohledu na smrt / tváří tvář smrti)

■ **anhand** (*pomocí*)

Anhand eines Wörterbuchs sollten wir den Text übersetzen.
Pomocí slovníku jsme měli text přeložit.

■ **anlässlich** (*u příležitosti*)

anlässlich seines 50. Geburtstags
(u příležitosti jeho padesátin)

■ **anstatt, statt** (*namísto, místo*)

Anstatt eines Vermögens hinterließ er nur Schulden.
Místo majetku zanechal jen dluhy.

■ **anstelle** (*místo*)

Anstelle von Reden werden Taten erwartet.
Místo řečí se očekávají činy.

■ **aufgrund** (*na základě*)

aufgrund der Aussagen von zwei Zeugen
(na základě výpovědi dvou svědků)

■ **außerhalb** (*mimo*)

časově:

außerhalb der Sprechstunde
(mimo ordinační hodiny)

místně:

Außerhalb des Landes ist er unbekannt.
Mimo naši zem je neznámý.

■ **beiderseits** (*po obou stranách*)

beiderseits der Straße
(po obou stranách ulice)

■ **bezüglich** (*ohledně, co se týká*)

bezüglich Ihres Vorschlags
(ohledně Vašeho návrhu)

■ **binnen** (*do, v průběhu, v době*)

Die Antwort kommt binnen dreier Tage.
Odpověď přijde do tří dnů.

■ **dank** (*díky* s 3. nebo 2. pádem, viz 7.2)

V jednotném čísle se používá většinou s 3. pádem, v množném čísle často s 2. pádem:

dank einem Zufall
(díky náhodě)

dank ihrer großen Erfahrungen
(díky jejich velkým zkušenostem)

Kromě ironicky míněných spojení by se předložka dank měla spojovat s podstatnými jmény označujícími něco pozitivního.

■ **diesseits** (*z této strany, na / po této straně*)

Der Weg führt diesseits des Flusses.
Cesta vede po této straně řeky.

■ **halber** (*pro, kvůli*)

Stojí vždy za podstatným jménem:

seiner Bequemlichkeit halber
(kvůli jeho pohodlnosti)

■ **hinsichtlich** (*pokud jde o ..., co se týká ...*)

hinsichtlich der Preise
(pokud jde o ceny)

■ **infolge** (*v důsledku, pro*)

Infolge dichten Nebels kam es zu einigen Unfällen.
V důsledku husté mlhy došlo k několika nehodám.

■ **inklusive / einschließlich** (*počítaje v to, včetně*)

inklusive Material
(včetně materiálu)

alle Beamten einschließlich der Lehrer
(všichni státní úředníci včetně učitelů)

■ **inmitten** (*uprostřed*)

Inmitten des Parks steht ein Brunnen.
Uprostřed parku stojí kašna.

Inmitten der Unordnung kann man nicht arbeiten.
Uprostřed toho nepořádku se nedá pracovat.

■ **innerhalb** (místně: *uvnitř*, časově: *v průběhu, do, v*)

Innerhalb der Stadt gibt es nur wenige Grünanlagen.

Uvnitř města je jen málo zeleně.

Wir sind innerhalb einer Woche zurück.
Do týdne jsme zpátky.

Není-li 2. pád rozpoznatelný, používá se 3. pád:

innerhalb fünf Monaten
(v průběhu / do pěti měsíců)

■ **jenseits** (na druhé straně, za)

Das Land liegt jenseits des Ozeans.
Ta země leží na druhé straně oceánu.

■ **kraft** (z moci, podle – právnícký styl)

Er handelte kraft seines Amtes.
Jednal z moci svého úřadu.

■ **längs / längsseits** (podél)

längs der Autobahn
(podél dálnice)

■ **laut** (podle)

Spojuje se s podstatnými jmény označujícími něco psaného nebo řečeného; používá se hl. v úředním jazyce:

laut seines Berichtes
(podle jeho zprávy)

laut Ihrer Mitteilungen
(podle Vašich sdělení)

Často se používá bez členu a zakončení 2. pádu:

laut Gesetz
(podle zákona)

laut Paragraph I
(podle § I)

■ **mittels / mithilfe** (pomocí)

mittels eines modernen Gerätes
(pomocí moderního přístroje)

■ **oberhalb** (nad – ležící výše než)

Oberhalb des Dorfes liegt eine alte Ruine.
Nad vesnicí je stará zřícenina.

■ **seitens** (ze strany – úřední jazyk)

seitens unseres Klienten
(ze strany našeho klienta)

■ **trotz** (navzdory, neohledě na, přes)

trotz des schlechten Wetters
(navzdory špatnému počasí)

trotz seines hohen Alters
(přes své vysoké stáří)

ale s osobními zájmeny:

mir zum Trotz
(mně navzdory)

■ **um – willen** (pro, kvůli)

um des Vaters willen
(kvůli otci)

■ **ungeachtet** (neohledě na, bez ohledu na)

ungeachtet der Warnungen
(bez ohledu na varování)

ungeachtet der Tatsache / dessen, dass ...
(bez ohledu na to, že ...)

■ **unterhalb** (pod, níže než)

Unterhalb des Waldes ist ein Dorf.
Pod lesem je vesnice.

■ **unweit** (nedaleko)

unweit der Stadt
(nedaleko města)

unweit Pilsens / unweit von Pilsen
(nedaleko Plzně)

■ **vermöge** (díky)

vermöge seines ausgezeichneten Gedächtnisses
(díky jeho vynikající paměti)

■ **während** (během)

während der Vorstellung
(během představení)

während des Urlaubs
(během dovolené)

■ **wegen** (pro, kvůli)

Stojí před podstatným jménem i za ním:

- wegen des schlechten Wetters
i
des schlechten Wetters wegen
(pro špatné počasí / kvůli špatnému počasí)
wegen eines Herzfehlers
(kvůli srdeční vadě)

Spojení s 3. pádem je možné pouze hovorově, ale běžné je s osobními zájmeny – wegen mir. Tady se ale častěji používá tvarů:

meinetwegen
(kvůli mně)

deinetwegen
(kvůli tobě)

Ihretwegen
(kvůli Vám)

zwecks (za účelem)

zwecks besserer Koordination
(za účelem lepší koordinace)

Poznámky k použití předložek s 2. pádem:

1 U některých předložek se v případě, že 2. pád není zřetelný (množné číslo bez členu nebo přídavného jména), dává přednost 3. pádu, např.:

inklusive / einschließlich Abfällen
innerhalb drei Tagen
während vier Jahren
wegen Geschäften

2 3. pádu se dává přednost také v případě, že by se za předložkou objevilo více tvarů 2. pádu s koncovkou -s:

laut dem Bericht des Bürgermeisters
(podle zprávy starosty)

trotz Annas schlechtem Gesundheitszustand
(přes Annin špatný zdravotní stav)

wegen Großvaters Tod
(kvůli dědečkově smrti)

3 Předložky außerhalb, beiderseits, diesseits, innerhalb, jenseits, oberhalb, unterhalb se používají také jako příslovce ve spojení s předložkou von:

außerhalb Prags

i außerhalb von Prag

innerhalb sechs Tage / Tagen

i innerhalb von sechs Tagen

4 Spojení předložek trotz a wegen s některými zájmeny a zpodstatněnými přídavnými jmény:

trotz allem
(přese všechno)

wegen etwas anderem
(kvůli něčemu jinému)

wegen manchem
(kvůli mnohému)

wegen etwas Wichtigem
(kvůli něčemu důležitému)

Cvičení k 7.4

Cvičení 245

Doplňte správné koncovky a přeložte:

1. wegen ein _____ schwer _____ Verletzung
2. d _____ Ordnung halber
3. trotz sein _____ gut _____ Deutschkenntnis
4. infolge ein _____ schwer _____ Unfalls
5. dank unser _____ gut _____ Bedingungen
6. statt d _____ geplant _____ Ausflugs
7. außerhalb d _____ Naturschutzgebietes
8. abseits d _____ laut _____ Straßen
9. trotz all _____ Bemühungen
10. innerhalb d _____ vereinbart _____ Frist

Cvičení 246

Vyberte vhodnou předložku, doplňte koncovky a přeložte:

anstelle, außerhalb, binnen, dank, innerhalb, ungeachtet, unweit, während, wegen

1. Er konnte d _____ schlecht _____ Wetters _____ nicht kommen.
2. _____ d _____ Winters wohnt er in der Stadt, im Sommer ist er _____ d _____ Stadt.
3. Sie müssen _____ ein _____ Monats aus der Wohnung ausziehen.
4. _____ sein _____ Freunde hat er ein Zimmer _____ d _____ Fakultät gefunden.
5. Er hat den Aufstieg _____ d _____ groß _____ Gefahr unternommen.
6. Ich soll _____ unser _____ Chefs an der Konferenz teilnehmen.
7. Wir brauchen Ihre Antwort _____ d _____ nächst _____ Woche.

Cvičení 247

V tomto cvičení jsou předložky ve větách přeházeny. Opravte je tak, aby věty dávaly smysl, a přeložte:

1. **Infolge** seines zehnjährigen Bestehens veranstaltete der Verlag eine Buchausstellung.
2. **Anlässlich** dichten Nebels wurde der Flug verschoben.
3. **Seitens** dichten Nebels kam es auf den Landstraßen zu einigen Unfällen.
4. **Unterhalb** dichten Nebels traten wir die Reise an.

5. **Wegen** der Regierung wurde nichts unternommen.
6. **Anhand** des Berggipfels steht ein altes Schutzhhaus.
7. **Trotz** eines orthographischen Wörterbuchs wies ich ihm seinen Fehler nach.

Cvičení 248

Přeložte:

1. během jeho nudné přednášky
2. u příležitosti Vašich šedesátin
3. mimo sportovní areál
4. pomocí vysílačky
5. ze strany kompetentních úřadů
6. místo očekávaného odborníka
7. nedaleko česko-polských hranic
8. uprostřed takového nepořádku
9. na základě některých výpovědí
10. po obou stranách řeky
11. na druhé straně jezera
12. podle nového školského zákona
13. přes nepříznivé podmínky

Cvičení 249

Doplňte vhodnou předložku:

1. Wir erwarten Ihre Antwort _____ einer Woche.
2. Sie können auch _____ der Sprechstunde kommen.
3. _____ des 250. Todestages des Komponisten wurden viele Konzerte veranstaltet.
4. _____ seines Herzfehlers musste er mit dem Leistungssport aufhören.
5. Ich fahre _____ meines Kollegen zu der Konferenz.
6. _____ Paragraph I der Straßenverkehrsordnung ist er mitschuldig.
7. _____ seines Alters nahm er an allen Veranstaltungen teil.

Souhrnná cvičení k 7.1 – 7.4

Cvičení 250

Doplňte vhodný tvar předložky:

Was machen sie?

- a) Brillenoptikschleifer / Brillenoptikschleiferin

1. _____ Betrieben _____ die Herstellung _____ optischen Gläsern bearbeiten sie _____ Rohglas geschnittene Gläser _____ Hilfe _____ Maschinen _____ Brillengläsern aller Art.

- b) Florist / Floristin

1. _____ eigenen Ideen oder _____ Wünschen binden sie Sträuße, fertigen Kränze usw.

2. Dem Anlass _____ wählen sie Blumen und Pflanzen aus und verarbeiten sie _____ anderen Werkstoffen, wie _____ Beispiel Bändern, Zweigen usw. _____ Sträußen.

3. Auch die Gestaltung _____ Schaufenstern gehört _____ ihren Aufgaben.

4. Floristen arbeiten _____ Blumengeschäften, sie beraten die Kunden _____ der Auswahl _____ Blumen und Pflanzen und geben Hinweise _____ Pflege.

- c) Krankengymnast / Krankengymnastin

1. Die Krankengymnastik gehört _____ medizinischen Fachgebiet der physikalischen Therapie.

2. Sie wird _____ fast allen Bereichen der Medizin eingesetzt.

3. Krankengymnasten stellen _____ ärztlicher Diagnose den Behandlungsplan auf.

4. Der Plan wird _____ Arzt überwacht.

5. Der Kreis der Patienten reicht _____ Säugling _____ alten Menschen.

Cvičení 251

Doplňte do úsloví vhodnou předložku, kde je třeba, člen určitý, popř. stažený tvar předložky se členem určitým:

1. _____ A _____ Z
2. _____ sauren Apfel beißen
3. jemanden _____ Augen verlieren
4. _____ schiefe Ebene kommen
5. noch nicht _____ alten Eisen gehören
6. _____ seinem Element sein
7. Eulen _____ Athen tragen
8. eine Fahrt _____ Blaue
9. die Flinte _____ Korn werfen
10. _____ Hand _____ Mund leben
11. das Herz _____ rechten Fleck haben
12. etwas _____ Knie brechen
13. sich etwas _____ Kopf gehen lassen
14. _____ Pantoffel stehen
15. jemanden _____ Wort nehmen
16. _____ Zeilen lesen

Cvičení 252

V textu jsou použity nevhodné předložky. Opravte je!
Mein Tagesprogramm

1. **Um** Werktagen stehe ich **in** halb sieben auf.
2. Ich gehe gleich **zum** Badezimmer, **auf** der Küche stelle ich den Wasserkessel **in** den Gasherd.
3. **Im** Frühstück habe ich meistens Tee **zum** Zitronen und Brötchen **aus** Butter und Honig.
4. **Um** (přibližně) sieben Uhr fahre ich **nach** Arbeit.
5. **Seit** halb acht **zum** halb drei sitze ich **am** Büro **unter** meinem Arbeitstisch.
6. **Im** Mittag gehe ich **aus** die Kantine.
7. **Vor** der Arbeit kaufe ich ein, erledige Verschiedenes oder komme **zu** einer Freundin vorbei.
8. Die Abende verbringe ich **ohne** meinem Mann meistens **neben** dem Fernseher.

Cvičení 253

V historice doplňte předložky, popř. vhodný člen ve správném tvaru:

1. Emil Fischer fuhr _____ Kollegen _____ Schlafwagen _____ Kongress _____ Verona.
2. Er war bester Laune, denn ihm war _____ längerem Experimentieren die Entwicklung eines neuen Schlafmittels gelungen.
3. _____ spät _____ Nacht plauderten die beiden.
4. Sie konnten nicht einschlafen, bis Fischer vorschlug, sein neues Mittel auszuprobieren.
5. _____ nächsten Morgen sagte der Kollege _____ Aufwachen _____ Emil Fischer: „Ein wunderbares Zeug! Hat es eigentlich schon einen Namen?“
6. „_____ jetzt noch nicht, aber doch _____ nun _____! Erprobt _____ der Reise _____ Verona, also sei es genannt: Veronal.“

(Emil Hermann Fischer, 1852 bis 1919, dt. Chemiker)

Cvičení 254

Doplňte vhodnou předložku:

1. Sehr geehrte Frau Berg!
2. Wir bestätigen den Empfang Ihres Schreibens _____ 22. 9. 2002 und danken Ihnen _____ Ihre Bestellung.
3. Leider müssen wir Ihnen mitteilen, dass die _____ Ihnen genannten Preise nicht mehr gültig sind.
4. _____ der gestiegenen Materialpreise wurden wir gezwungen, unsere Preise anzupassen.
5. Wir legen unsere neueste, _____ dem 1. 6. gültige Preisliste bei und bitten Sie _____ die Bestätigung des Auftrags.
6. Die Lieferung kann _____ 4 Wochen _____ Eingang Ihrer Bestätigung erfolgen.
7. _____ freundlichen Grüßen